

TÁRSASÁGI JOG II. ÁLTALÁNOS SZABÁLYOK

Üzleti jog IX.

a társasági jog anyagának földolgozása

■ I. Elmélet és történet

■ II. Általános szabályok

■ III. Az egyes társasági formák

a mai előadás

I. Alapintézmények

II. A társaság létszakai

III. A társaság szervezete

szabályozási szerkezet

- **jogi személyek** általános szabályai (GT-kre is)
- **GT-k közös szabályai:** valamennyi GT-re általános rendelkezések
- **egyres GT-formákra** vonatkozó rendelkezések
- + vállalatcsoport
- + egyesülés

I. 2. Alapintézmények

- a GT fogalma
- területi és személyi hatály
- társasági formakényszer („numerus clausus”)
- szerződéses jelleg – egyszemélyes társaságok
- cégnév
- székhely
- tevékenység
- társulási autonómia, normatív feltételek rendszere
- választottbíróság
- cégnyilvántartás: nyilvánosság és közhitelesség
- alakiságok

I. 3. Alapintézmények

■ a GT fogalma

„A gazdasági társaságok üzletszerű közös gazdasági tevékenység folytatására, a tagok vagyoni hozzájárulásával létrehozott, jogi személyiséggel rendelkező vállalkozások, amelyekben a tagok a nyereségből közösen részesednek, és a veszteséget közösen viselik.”

„Mint jogi személynek, saját névvel, székhellyel, tagjaitól, illetve alapítójától elkülönített vagyonnal, valamint az ügyvezetését és képviselétét ellátó szervezettel kell rendelkeznie.”

analitikusan

- üzletszerű közös gazdasági tevékenység
- társasági vagyon
- jogi személyiség: tagoktól elkülönült jogalanyiség
- közös nyereségrészesedés és a veszteségek közös viselése
- cégnév és székhely
- társasági szervezet: ügyvezetés és képviselét

I. 4. Alapintézmények

■ üzletszerű közös gazdasági tevékenység folytatása

- kivétel: nonprofit (nyereségszerzésre nem irányuló) gt.
- a tagok együttműködésére épülő szervezet: a tag köteles együttműködni a többi taggal és a társaság szerveivel
- → a tag tevékenysége nem veszélyeztetheti a társaság céljainak elérését, ha mégis → kizárás lehetősége

■ társasági vagyon: tagok vagyoni hozzájárulásával létrejött, elkülönült vagyon

- fogalmi elem, bár kkt. és bt. esetén nincs meghatározva a minimális összege
- vagyoni hozzájárulás elmulasztása → tagsági jogok megszűnése + kártérítési kötelezettség
- vagyoni hozzájárulás:
 - pénz
 - apport (nem pénzbeli vagyoni hozzájárulás) (de nem: a tag munkavégzésre vonatkozó kötelezettségvállalása, az: mellékszolgáltatás)
 - dolog (tárgyi eszköz)
 - szellemi alkotás
 - vagyoni értékű jog
 - követelés

I. 5. Alapintézmények

- **jogi személyiség:** tagoktól elkülönült jogalanyiség
 - valamennyi társasági forma esetén, de kkt. és bt. esetén a tagok korlátlan mögöttes felelőssége
- **közös nyereségrészesedés és a veszteségek közös viselése**
 - főszabály szerint: a vagyoni hozzájárulás arányában
 - kivétel: eltérő rendelkezés a társasági szerződésben (lásd: elsőbbségi részvény)
 - de: semmis valamely tag nyereségből/veszteségből való teljes kizárása

a **cégnévről-székhelyről** illetve a **társasági szervezetről**: lásd alább

I. 6. Alapintézmények

■ területi és személyi hatály:

- **területi:** Magyarország területén székhellyel rendelkező gt. magyar cégeljárás jog alapján, magyar cégbíróság, magyar cégjegyzékbe bevezetve
 - nem: magyar vállalkozó külföldön alapít társaságot (külföldi székhelyű társ. tagja lesz)
 - erre: székhelyország társasági joga, jogvita esetén a nemzetközi magánjog szabályai
- **személyi:** magyar társaság alapítója, tagja
 - belföldi
 - külföldi természetes személy
 - jogi személy
 - egyéb jogképes szervezet

nincs tehát ún. joint venture szabályozás: speciális szabályok a külföldi betársult tagokra a továbbtársulás lehetősége, de: hitelezővédelmi okokból korlátozó szabályok

- természetes személy: egyszerre csak egy gt. korlátlanul felelős tagja lehet
- kiskorú személy: nem lehet gt. korlátlanul felelős tagja
- kkt., bt. + egyéni cég: nem lehet gt. korlátlanul felelős tagja
- + nyrt. kivételével semmilyen nem lehet más társaság tagja, aki – valamely korábbi jogsértés következményeként – eltiltás alatt áll

I. 7. Alapintézmények

■ **formakényszer:** a társasági formák limitációja: numerus claususa

- szerződési jog: nincs szerződési típuskényszer, nem kell tehát, hogy a megkötött szerződés valamely, a Ptk-ban felsorolt szerződés formáját öltse
- gt.: csak és kizárólag a Ptk-ban szabályozott formában alapítható
 - kkt.
 - bt.
 - kft.
 - rt.
- a formák nem vegyíthetők, a Ptk-ban nem szabályozott forma nem lehetséges

■ **szerződéses jelleg – egyszemélyes társaságok**

- főszabály: legalább két tag
- kivétel: korlátozott felelősségű formák – kft., rt. – egyszemélyes formában is
- rt.: különleges forma: a társasági jogokról értékpapír – részvény – állítható ki

■ **cégnév**

- cégnév: választott cégforma, tevékenység, rövidített cégnév: vezérszó, cégforma
- cégvalódiság és cégkizárólagosság:
- cégnév: különböznie kell az ország területén bejegyzett más cég nevével, elsőbbség, priorálási eljárás: a választott cégnév 60 napra lefoglalva

I. 8. Alapintézmények

■ **székhely**

- nyilvántartásba jegyzett iroda: jognyilatkozatok fogadása, iratok elérhetősége, + esetleg: telephelyek, fiókok

■ **tevékenység**: minden, amit jogszabály nem tilt vagy korlátoz

- főtevékenység: kötelező megjelölni
- bármely más tevékenység: önkéntesen megjelölhető
- + működési engedélyhez kötött tevékenység végzéséhez működési engedély szükséges
- + képesített tevékenységhez kötött tevékenység: ha legalább egy tag/munkavállaló megfelel a követelménynek.

■ **társulási autonómia, normatív feltételek rendszere**

- **társulási autonómia**: diszpozitív szabályozás: a Ptk. szabályaitól – fő szabályként – a tagok eltérhetnek
 - egyes gazdasági tevékenységek csak bizonyos társasági formában végezhetők (pl.: kereskedelmi bank csak rt. lehet)
 - egyes gazdasági tevékenységekre hatósági alapítási engedély szükséges (pl.: bank, biztosító: MNB engedélye)
- **normatív feltételek rendszere**: a cégbíróság csak a társasági szerződés és az aktusok jogszabályszerűségét vizsgálhatja: célszerűségét/gazdaságosságát nem

I. 9. Alapintézmények

■ választottbíróság

a társasági szerződésben meghatározva (választottbírósági klauzula) (módosítással is)

- társasági jogviták intézése:
 - társaság és tagja közti, társasági jogviszonyból eredő vitája
 - tagok egymással szembeni, társasági jogviszonyból eredő vitája
 - társaság és vezető tisztviselő-felügyelő bizottsági tag közti, vezető tisztviselői-felügyelő bizottsági tagsági jogviszonyból eredő jogvitája
- állandó (kamarai) vagy eseti (ad hoc)
- eljárási szabályok vagy magyar jog szerint, vagy külföldi (svájci) jog szerint, de mindig a magyar Ptk-t alkalmazva

I. 10. Alapintézmények

■ cégnyilvántartás: nyilvánosság és közhitelesség

- gt.: az üzleti forgalom nyilvános résztvevője, nyilvánosak tehát a
 - társaságra
 - tagokra
 - vezető tisztségviselőkre
 - felügyelőbizottsági tagokra
 - könyvvizsgálóra vonatkozó tények, adatok, jogok
 - a megyei cégbíróságok által vezetett cégjegyzék:
 - nyilvánossága: bárki betekintet
 - közhitelessége: vélelmezni kell, hogy a benne foglaltak valóságok
 - cégnyilvántartás céginformációi ingyenesen hozzáférhetők a Céginformációs Szolgálat honlapján
 - meghatározott adatok közzététele a *Cégközlöny* című lapban
- ### ■ alakiságok: írásbeliség és a jognyilatkozatok alakisága
- a gt.-vel kapcsolatos jognyilatkozatok: kötelező írásbeli forma, elektronikus forma lehetősége
 - + meghatározott esetekben: speciális alakiságok: ügyvédi ellenjegyzés vagy közjegyzői okirat

II. 1. A társaság létszakai

- **alapítás**
- **módosítás**
- **átalakulás**
- **egyesülés**
- **szétválás**
- **jogutód nélküli megszűnés**

II. 2. A társaság létszakai

- **alapítás: szakaszai (5)**
- **a társasági szerződés (tsz) megkötése**
- **a tsz ügyvédi ellenjegyzése (közjegyzői okiratba foglalása)**
- **a társaság bejelentkezése a cégbíróságnál**
- **a bejegyzési eljárás lefolytatása**
- **a társaság bejegyzése a cégjegyzékbe**

II. 3. A társaság létszakai

■ a tsz. megkötése

- létesítő okirat: tsz, egyszemélyes kft. és rt. alapító okirata, rt. alapszabálya, nagyobb társaság esetén szindikátusi szerződés azaz részvényesi megállapodás (esetleg: elő- vagy keretszerződésként)
- a tsz. kötelező minimális tartalma
 - cégnév
 - székhely
 - tagok felsorolása
 - fő tevékenységi kör
 - vagyoni hozzájárulás mértéke, szolgáltatása
 - vezető tisztségviselő
- időtartam: határozott vagy határozatlan
- vagyon: kötelező minimum
 - kft 3,0 MFt törzstőke
 - zrt 5 MFt alaptőke
 - nyrt 20 MFt alaptőke
- minden tag vagyoni hozzájárulásra köteles: pénz vagy apport: az apportérték megállapítása: könyvvizsgáló által
- a vagyont a tagoknak a cégbejegyzésig szolgáltatniuk kell, rt: + 1 év
 - nem teljesítés esetén: ügyvezetés fölhívása: 30 napos póthatáridő
 - ez eredménytelen: a tag tagsági jogviszonya megszűnik
- utolsó aktus: a tsz aláírása (valamennyi tag illetve tv-es képviselője)

II. 4. A társaság létszakai

- **a tsz ügyvédi ellenjegyzése (közjegyzői okiratba foglalása) és a társaság bejelentkezése a cégbíróságnál:** az előtársaság
 - tsz.: minőségi alakiséghez kötött okirat
 - ügyvédi ellenjegyzés
 - **előtársaság:** keletkezésben lévő gt.
 - cégbírósági bejelentkezés (30 napos határidő)
 - előtársaságra: a végleges társaság szabályai, pl.: taggyűlés, ügylet-kötés
 - de: korlátozások:
 - tagok személyében csak jogszabályon alapuló változás
 - nem módosítható a létesítő okirat
 - előtársaság további gt.-t nem alapíthat, abban tagként nem vehet részt
 - nem kezdeményezhető tag kizárása
 - nem lehetséges: átalakulás, egyesülés, szétválás, jogutód nélküli megszűnés
 - az előtársasági szakasz vége:
 - vagy: jogerős cégbejegyzés
 - vagy: a cégbejegyzés jogerős elutasítása (ebben az esetben: az addigi ügyletekért a tagok helytállása)

II. 5. A társaság létszakai

■ a bejegyzési eljárás lefolytatása és a társaság bejegyzése a cégjegyzékbe

- cégtörvény: eljárás: cégbíróság előtti, nemperes eljárás, kötelező jogi képviselettel, csak okirati bizonyítással, folyamata:
 - általános eljárási szabályok szerint
 - 3 nap: alaki vizsgálat
 - 8 nap: visszaadás hiánypótlásra
 - 15 nap: érdemi döntés
 - a határidő elmulasztása: a cégbíróság vezetője 3 napon belül intézkedik
 - ha az sem: a cégbejegyzés – a kérelem szerinti tartalommal – a törvénynél fogva létrejön
 - egyedi szerződéssel alapított társaság: 15 nap
 - plusz lehetőség: cégtörvény melléklete: 6 szerződésminta (kkt., bt., egyszemélyes kft., többszemélyes kft., egyszemélyes zrt., többszemélyes zrt.)
 - egyszerűsített cégbejegyzés: 2 nap
- bejegyző végzés jogerőre emelkedése
- bejegyzés a cégjegyzékbe
 - semmisségi per lehetősége, szigorú feltételekkel

II. 6. A társaság létszakai

■ a tsz. módosítása

- általános szabály: valamennyi fél beleegyezésével
- kivétel: a legfelsőbb szerv (taggyűlés): $\frac{3}{4}$ -es jelenlét mellett hozott $\frac{3}{4}$ -es döntésével
- de: kivétel a kivétel alól:
 - egyszerű többség: cégnév, telephely, tevékenységi kör módosításához
 - egyhangú határozat: a módosítás egyes tagok jogait hátrányosan érintené vagy helyzetét terhesebbé tenné
- változásbejelentési eljárás: az alapítás eljárás szabályai szerint
 - cégbejegyzéssel
 - a bejegyzés napjától

II. 7. A társaság létszakai

■ **átalakulás:** formaváltás

- társasági formaváltás, egyetemes jogutódlással
- a régi társaság megszűnése: új társaság megalapítása
- gt.-ből :
 - más gt.
 - egyesülés
 - szövetkezet
- az alapítás szabályai szerint, azonban nem lehetséges
 - csőd- vagy végelszámolási eljárás alatt
 - jogi személy ellen büntetőjogi intézkedés van folyamatban
 - tagok, alapítók nem teljesítették vagyoni hozzájárulásukat
- az átalakulásról a legfelső szerv voltaképp két alkalommal dönt
 - elvi előkészítő döntés (vezető tisztviselők: vagyonmérleg tervezetet készítenek: a könyvvizsgáló ellenőrzi, tőke meghatározása, tagok vagyonyhányadának meghatározása, kilépő tagok elszámolása)
 - átalakulási döntés: a *Céglőny*ben kétszer meghirdetve

II. 8. A társaság létszakai

■ egyesülés és szétválás

■ egyesülés

- összeolvad: két vagy több társaság
- beolvad: egy vagy több társaság egy másik társaságba

■ szétválás

- különválás: egy társaság több társasággá bomlik
- kiválás: egy társaság valamely része önálló társasággá válik
- + beolvadásos kiválás: kiváló tag már működő jogi személyhez mint jogutódhoz csatlakozik
- + beolvadásos különválás: különváló tagok különböző már működő jogi személyekhez mint jogutódokhoz csatlakoznak
- az átalakulás szabályainak alkalmazásával
- a korábbtól eltérő forma is választható: pl.: kft. + kft. = rt.
- esetleg: Gazdasági Versenyhivatal engedélye

II. 9. A társaság létszakai

■ jogutód nélküli megszűnés

négy esetkör

- A. határozott időre létrehozott gt.: a megh. időtartam eltelt
- B. határozott feltétel bekövetkezéséhez rendelt megszűnésű gt.: feltétel bekövetkezett
- C. tagok-alapítók kimondják a megszűnését
- D. arra jogosult szerv megszünteti
 - A-B-C: **végelszámolás**, a megszűnés alapja
 - A-B: társaság létesítő okirata
 - C: legfőbb szerv döntése
 - D: arra jogosult szerv megszünteti
 - *bíróság*: **felszámolás** (fizetéseképtelenség)
 - *cégbíróság*: felügyeleti eljárás nyomán:
 - » **felosztatás** (ismételt törvénysértés)
 - » **hivatalbóli törlés**: megszűntnek nyilvánítás (fantomcég)
- + egyéb, sajátos megszüntetési ok:
 - pl.: kkt., bt.: a tagok száma egy főre csökken, hat hónap alatt nem lép be új tag

II. 10. A társaság létszakai

■ végelszámolás

- legfelsőbb szerv $\frac{3}{4}$ -es döntése (kiv.: kkt., bt.: egyhangú döntés)
- végelszámolási eljárás
- legfelsőbb szerv: végelszámoló kijelölése (általában: a vezető tisztségviselő)
- vagyon:
 - kintlevőségek: beszédése
 - követelések: kielégítése
 - vagyon: vagyonaránylagos szétosztása
- felelősség a kötelezettségekért (elévülési idő: 5 év)
 - korlátozott: a juttatott vagyon erejéig
 - korlátlan: korlátlanul és egyetemlegesen

■ **(rendes) bíróság felszámoló ítélete**

- a gt. tartósan fizetéseképtelen: csőd-, felszámolási eljárás bíróság: jogerős ítélete: a társaság megszűnése felszámolás útján
- cégbíróság: törli a cégjegyzékből

II. 12. A társaság létszakai

- **cégbíróság** felügyeleti eljárása nyomán
 - **feloszlatás** (megszüntetés)
 - ismételt törvénysértés esetén
 - törvényességi felügyeleti eljárás
 - kényszer-végelszámolás, kényszertörlési eljárás
 - **hivatalbóli törlés** (megszűntnek nyilvánítás)
 - nem működő: fantomcég
 - megszüntetésre irányuló eljárás: hivatalbóli törlés
 - de: ha tartozások maradtak: **felszámolási** eljárás
 - ha vagyon marad, kerül elő: vagyonrendezési eljárás

III. 1. A társaság szervei

- **legfelsőbb szerv** (taggyűlés)
- **ügyvezetés** (vezető tisztségviselők, rt.: igazgatóság)
- **felügyelőbizottság**
- **könyvvizsgáló**
 - + nyrt.: felügyelőbizottságot segítő: audit bizottság
 - + lehetőség más szervek létrehozására is: pl. tanácsadó testület, ad hoc bizottság

III. 2. A társaság szervei

■ **legfelsőbb szerv (taggyűlés):** tagok összessége, közössége

■ neve:

- kkt., bt.: tagok gyűlése
- kft., egyesülés: taggyűlés
- rt.: közgyűlés

■ a stratégiai döntéshozatal szerve: a társaság működésének legalapvetőbb kérdései: döntés az alapvető üzleti és személyi kérdésekben: pl.: tsz módosítása, átalakulás, tőkeemelés-tőkeleszállítás, az eredmény-beszámoló elfogadása, döntés a nyereség felosztásáról, taggal szembeni kártérítési igényről

■ operatív kérdésekkel nem foglalkozhat: az ügyvezetés hatáskörét nem vonhatja el (kiv.: tsz alapján)

■ taggyűlési eljárás: tag:

- jelen van, felszólal
- szavazati joga van, bár korlátozható (tsz: pl.: részvényes: osztalékelsőbbbségi részvény fejében)
- szavazati jog: vagyoni részesedés-arányos (kiv.: ettől eltérő is lehet: pl.: egyenlő)
- határozathozatal:
 - egyszerű vagyonaránylagos szótöbbség
 - minősített (3/4-es) többség (pl.: tsz. módosítása)

■ döntés: ülésen (kiv.: konferencia taggyűlés/közgyűlés, illetve ülés nélkül: levélszavazás)

■ egyszemélyes társaság: nincs taggyűlés, helyette: egyedüli tag írásbeli határozata

III. 3. A társaság szervei

■ **ügyvezetés** (vezető tisztségviselők, rt.: igazgatóság)

■ neve:

- kkt, bt, kft: ügyvezető (feljogosított tag)

- rt: igazgatóság (ügyvezető szerv), igazgatóság tagjai (vezető tisztségviselők)

- egyesülés: igazgató vagy igazgatóság

- természetes személy: személyesen, képviselet nem lehetséges, kivétel: kkt., bt.: jogi személy tag is lehet

- egy személy több társaságnál is megválasztható

- taggyűlés választja, kivétel: alapításkor tsz. jelölheti ki

 - zrt., kft.: ügyszabó felügyelőbizottság

- határozott időre, legfeljebb 5 évre, kivétel: tsz. szerint: határozatlan időre

- összeférhetetlenség: nem lehet vezető tisztségviselő büntetőeljárás nyomán:

 - súlyos bcs. elkövetője (végrehajtandó szabadságvesztést kiszabó jogerős büntetőítélet)

 - foglalkozástól eltiltás

- polgári jogi megbízási jogviszony,

 - létrejötte: megválasztás és elfogadás

 - megszűnése: visszahívás, lemondás

- munkaviszonnyá alakítható

III. 4. A társaság szervei

- önfelelősség: a tagok és a munkáltató által nem utasítható
 - nem vonható el a hatásköre
 - elvárható gondosság, a társaság gazdasági érdekeinek elsődlegessége
 - kártérítési felelősség:
 - a társaságnak vétkesen okozott károkért polgári jog felelősség (testületi döntés esetén: egyetemleges felelősség)
 - harmadik személynek okozott károkért a társaság felel, a társaság ezután fordulhat a vezető tisztségviselő ellen (kivétel: felmentvény: taggyűlésen, eredménybeszámoló után, ebben az esetben csak akkor felel, ha a jelentésben foglalt adatok hibásak vagy hiányosak)
 - harmadik személynek okozott károkért: a társasággal egyetemlegesen felel
- törvényes képviselő: a külső forgalomban és a munkavállalókkal szemben, cégjegyzés illetve együttes cégjegyzés
- rt. különleges ügyvezetési formái
 - zrt.: vezérigazgató: egyszemélyes vezetés
 - nyrt.: igazgatótanács (Board-rendszer) (egyszerre igazgatóság és felügyelőbizottság)

III. 5. A társaság szervei

■ felügyelőbizottság

- tulajdonos belső ellenőrzési szerve: a tagok számára ellenőriz, általános ellenőrzési hatáskör: nincs előtte ügyleti titok
- testület:
 - min. 3 fő, taggyűlés választja, határozott vagy határozatlan időre
 - elnökét maga választja
- választása:
 - fakultatív
 - kötelező:
 - nyrt. (ha nem egységes irányítási rendszerben működik)
 - zrt., a részvényesek 5 %-ának kívánságára
 - bármely társaság, ha – teljes munkaidőben, éves átlagban – 200 fő munkavállalót foglalkoztat
 - ha ezt külön tv – pl.: köztulajdon védelmében – előírja
- tagjai: korlátlanul és egyetemlegesen felelnek
- külső személyek (díjazásért vagy díjazás nélkül)
- dolgozói részvétel: 200 fő feletti munkavállalót foglalkoztató társaságnál a felügyelőbizottság 1/3-át a dolgozók közül az üzemi tanács jelöli
- tagjai egyenjogúak
- irányító felügyelőbizottság: kft., zrt.: taggyűlés felügyelőbizottságot választ, amely kinevezi a vezető tisztségviselőket illetve az igazgatóságot

III. 6. A társaság szervei

■ **könyvvizsgáló** (1997: LV.) tevékenységének 3 meghatározója

- egyéni vagy társas vállalkozó, aki a megbízási szerződésben áll a társaság ügyvezetésével
- a taggyűlés által választott társasági szerv
- az állam irányában közrendvédelmi feladatokat lát el
- feladata: a mérleg auditálása (az éves eredménybeszámoló pénzügyi ellenőrzése)
- a taggyűlés választja: a könyvvizsgálók nyilvántartásából, határozott időre, max. 5 évre
- választása:
 - fakultatív
 - kötelező:
 - nyrt.
 - számviteli törvény előírja
- auditálás: a gt. eredménybeszámolójának (mérlegének) valódiságát és jogszabályszerűségét ellenőrzi, a mérleg és a teljességi nyilatkozat alapján
- lehetőségek:
 - auditál
 - az auditot elutasítja
 - korlátozásokkal auditál
- az ügyvezetés a taggyűlés elé viszi az audit eredményét, a taggyűlést azonban a könyvvizsgáló véleménye nem köti
- közrendvédelmi feladatok: a taggyűlés összehívását kéri, ha megítélése szerint
 - a társaság vagyoni helyzetében jelentős negatív hatás várható vagy a tisztségviselők sértik a társaság érdekeit (ha a cégvezetés nem hívja össze a taggyűlést, a könyvvizsgáló értesíti a cégbíróságot)

Alcím
szöveg

Köszönöm a figyelmet!